

ლადო პაპავა:

“სააკაშვილის მხრიდან საფრთხე ყოველთვის იარსებებს”

გაზეთი “ახალი თაობა” – 29 მარტი, № 74, 2013

პროფესორი ლადო პაპავა არ იზიარებს ნაციონალების შეფასებას, თითქოს ქვეყანაში ეკონომიკური წინსვლა შეჩერდა.

რა შეცდომა არ უნდა დაუშვას ქართულმა ოცნებამ, რა ტიპის ადამიანზე უნდა გააკეთოს ივანიშვილმა აქცენტი საპრეზიდენტო კანდიდატის შერჩევისას და საჭიროებს თუ არა მთავრობა საკადრო ცვლილებებს – ამ საკითხების ირგვლივ გათავაზობთ ინტერვიუს პროფესორ ლადო პაპავასთან.

– ბატონო ლადო, ერთ-ერთმა პირველად თქვენ განაცხადეთ, რომ საქართველოში ორხელისუფლებიანობაა და რომ ეს გარკვეულ ეტაპზე თავის შედეგს გამოიღებს. რას იტყვით საკონსტიტუციო ცვლილებებთან დაკავშირებით სარეიტინგო კენჭისყრის შემდეგ განვითარებულ მოვლენებზე, რომლის შემდგომაც პრეზიდენტი დარწმუნებულია, რომ მას პოლიტიკური ველიდან ვერაგინ გაიყვანს და რომ ნაცმოძრაობა კვლავ ანგარიშგასაწევი ძალაა.

– საქმე ისაა, რომ საკონსტიტუციო ცვლილებებმა აჩვენა რამდენმე ძალიან მნიშვნელოვანი მომენტი. პირველი, ბაქიაობა და ტრაბახი ქართული ოცნების მხრიდან, როცა იძახდნენ 120 ხმას ვაკონტროლებთო. პოლიტიკაში ასეთი რამ მოსულა, მაგრამ თუ ეს არ ამართლებს, ეს ცოტა ცუდ შთაბეჭდილებას ტოვებს ამომრჩეველზე. რა თქმა უნდა, ძალიან დიდი მხარდაჭერა აქვს ქართულ ოცნებას ჩვენს საზოგადოებაში და ეს მხარდაჭერა სულ ცოტა იმ დრომდე მაინც გაგრძელდება, სანამ ნაციონალური საფრთხე ქვეყანაში არსებობს. ეს საფრთხე კი სულ ცოტა მანამდე იარსებებს, სანამ სააკაშვილს ქვეყნის მართვის სადავეები უპყრია ხელთ, თუნდაც ნაწილობრივ მაინც. მეორე მხრივ, აჩვენა თუ როგორი ბრძოლისუნარიანები არიან ნაციონალურ მოძრაობის ძველი სახეები, მათ შორის კორუმპირებული თუ კრიმინალური წარსულის მქონენი და როგორი შეკრულები არიან. მაგრამ ეს ყველაფერი მაინც სენტიმენტებია. რეალურად ჩვენ მივიღეთ მაინც პოზიტიური შედეგი. ეს ნიშნავს იმას, რომ არანაირი პოლიტიკური ინტერესი მიხეილ სააკაშვილს, რომ საპარლამენტო არჩევნებით გამოიწვიოს

დესტაბილიზაცია, არარ ექნება. სწორედ ამას მიესალმა ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტიც და ჩვენ ყველამ დავინახეთ, როგორ აქტიურად იყო ჩართული ამ პროცესში აშშ-ს ელჩი რიჩარდ ნორლანდი. ეს მისასალმებელია! ამიტომ შედეგით თუ ვიმსჯელებთ, ანუ იმით, რაც პირველ რიგში სჭირდება ქვეყანას, კონსტიტუციაში ცვლილებების მიღება მხოლოდ და მხოლოდ მისასალმებელია. აშკარაა, რომ ქვეყანა გადაურჩა ვადამდელი არჩევნებით გამოსაწვევ საფრთხეებს. ეს კი ყველაზე მთავარია!

– რა აძლევს მაშინ ამ შემთხვევაში სააკაშვილს ომახიანად განაცხადოს, რომ მას პოლიტიკური ველიდან ვერავინ გაიყვანს?

– სააკაშვილი შეიძლება შეცადოს, რომ დარჩეს ნაციონალური მოძრაობის “აიათოლა ჰომეინად”, ანუ იყოს პარტიის თავმჯდომარე. მაგრამ დღეს თუ სააკაშვილს კიდევ ჰყავს მხარდამჭერები, ჰყავს იმიტომ, რომ არის პრეზიდენტი და ხელისუფლების გარკვეულ სემენტს აკონტროლებს. როცა ის ხელისუფლებას ჩამოშორდება, ბევრ მხარდამჭერს დაკარგავს, ხოლო მისი ყალბი რიტორიკა იმდენად გაცვეთილია, რომ ძნელი წარმოსადგენია რა შეცდომები უნდა დაუშვას „ქართულმა ოცნებამ“, რომ სააკაშვილი ისევ გახდეს პოპულარული. ახლა ის, რომ კაცი რჩება პოლიტიკაში, პოლიტიკაში დარჩენა მაინც და მაინც თანამდებობაზე დარჩენას არ ნიშნავს. შეიძლება დარჩეს პარტიის თავმჯდომარედ თუ ეს პარტია ფსევდო პარტიად არ დარჩა. ბევრი პარტია ვიცით, რომელსაც მხოლოდ თავმჯდომარე ჰყავს და მეტი არავინ. შეიძლება ეს ბედი გაიზიაროს ნაცმოძრაობამაც, თუმცა არა უახლოეს მომავალში. ყველაზე კარგად ნაცმოძრაობის რესურსი გამოჩნდება მათ მიერ დაგეგმილ 19 აპრილს, ამიტომ მე სულაც არ გამოვიცხავ, რომ მათ ეს მანიფესტაცია სხვა დროისთვის გადადონ.

– თქვენ გადადებზე საუბრობთ, პოლიტიკოსების ნაწილის აზრით, კი ამ დღეს ნაციონალები შეგნებულ პროვოკაციაზე წავლენ, რათა დარიბაშვილის უწყების სისუსტე გამოაჩინონ.

– გამიზნულ პროვოკაციას აზრი ექნებოდა, თუ სააკაშვილს მთავრობის და პარლამენტის დათხოვნის უფლება ექნებოდა. რადგანაც დღის წესრიგიდან ეს სცენარი მოიხსნა, ამიტომ ნაკლებ სავარაუდოდ მიმჩნია, რომ პროვოკაციების შესაძლებლობა იყოს და ამით რაღაც ხეირი ნახონ ნაციონალებმა.

– ბოლომდე განეიტრალებულია სააკაშვილი? პოლიტიკოსების ნაწილი მასში, როგორც ქვეყნის მთავარსარდალში კვლავ საფრთხეს ხედავს.

– საფრთხე სააკაშვილის მხრიდან ყოველთვის იარსებებს. საფრთხე არ არსებობს ნორმალური, მეტ-ნაკლებად პროგნოზირებადი ადამიანების მხრიდან.

ძნელია სააკაშვილი ნორმალურ ადამიანთა ჯგუფს მიაკუთვნო და ჩათვალო, რომ მისი საქციელი არის პროგნოზირებადი. თუმცა, ის არც ისეთი ბრიყვია, როგორც ბევრს გაეხარდება რომ იყოს, მაგრამ ის, რომ პროგნოზირებადი არ არის და ხშირად არაპროგნოზირებად ნაბიჯებს გადადგამს ვიცით, თუმცა მისი რესურსი დღეს აშკარად შემცირებულია.

– თქვენ თქვით, თუ შეცდომებს დაუშვებს „ქართული ოცნება“. ამ ექვსთვიან პერიოდის შეცდომებიდან რას გამოყოფდით?

– არ მერიდება რომ ვთქვა, საკმაოდ დიდი ხნის შემდეგ, მე მაქვს განცდა, რომ ეს მთავრობა არის ჩემი მთავრობა. ალბათ ჩემსავით ეს განცდა ბევრს აქვს საქართველოში იქიდან გამომდინარე, რომ იმ 9 წლიანი ბოროტების შემდეგ რაღაც იმედი გაგვიჩნდა. ეს იმას არ ნიშნავს, რომ ყველა მინისტრის საქმიანობას ერთნაირად წარმატებულად ვთვლიდე, მაგრამ მთლიანობაში მე ეს განცდა გვაქვს. საზოგადოების დიდ ნაწილს გვინდა, რომ ეს მთავრობა იყოს წარმატებული. ბიძინა ივანიშვილს აქვს ის რესურსი, რომ გარკვეულწილად გადაადგილებები გააკეთოს, გააძლიეროს შედარებით სუსტი რგოლი და კადრები ჩაანაცვლოს. ეს კი ჩვეულებრივი პოლიტიკური პროცესია.

– უკვე საკადრო ცვლილებებს მოითხოვს მთავრობა?

– ხუთი თვე გავიდა და ეს კარგი დროა არსებითი შეფასებების გასაკეთებლად. ვხედავთ, რომ მინისტრების ნაწილი აქტიურად აჩვენებს თავის სახეს, ცდილობენ მეტ-ნაკლებად წარმატებით გაუძღვნენ თავიანთ სფეროებს და ხშირად ეს არც თუ ცუდად გამოსდით. მაგრამ გვაქვს ისეთი სამინისტროები, რომლებიც საერთოდ არ ჩანან. შეიძლება ეს მინისტრები რაღაცას აკეთებენ, მაგრამ თუ ეს არც ჟურნალისტმა ისიც და არც ექსპერტმა, ხალხმა როგორ გაიგოს? ჩემი აზრით, ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს, რომ ქართულმა ოცნებამ შეცდომა არ დაუშვას და საპრეზიდენტო კანდიდატი შეარჩიოს ისეთი, რომელიც ყველაზე კარგი იქნება იმისთვის რომ იყოს ქვეყნის გამაერთიანებელი. არ იყოს აქცენტი გაკეთებული ისეთ ფიგურებზე, რომლებიც სულ ცოტა დიმილს გამოიწვევს საზოგადოებაში, ანდა უფრო უარესი – გულგატეხილობას. ეს პიროვნება შეიძლება დღეს არც პარლამენტის წევრი იყოს, არც მთავრობის, შეიძლება პოლიტიკოსიც არ იყოს, იმიტომ რომ კარგად ვიცით ახალი კონსტიტუციით პრეზიდენტს აღარ ექნება ის ფუნქციები, რაც დღევანდელ პრეზიდენტს აქვს. აქედან გამომდინარე, მთავარია ეს პიროვნება იყოს ქვეყნის გამაერთიანებელი.

– პოლიტიკოსები, რომლებსაც უცხოელებთან აქტიური შეხება აქვთ, ამბობენ, რომ დასავლეთში ივანიშვილის საპრეზიდენტო კანდიდატად კახი კალაძე სახელდება, ქვეყნის შიგნით კი სალომე ზურაბიშვილზე კეთდება აქცენტი.

– ვეჭვობ, რომ ქალბატონი სალომე იყოს იმიტომ, რომ როგორც ვიცი, მას არა აქვს ის ელემენტარული მოთხოვნები დაკმაყოფილებული, რაც კონსტიტუციაში წერია მაღალი თანამდებობის დასაკავებლად. ის ბოლო 5 წელი საქართველოში ნამდვილად არ ცხოვრობს. ის, რომ კონსტიტუციაში ამას შეცვლიან სპეციალურად ქალბატონი სალომესთვის, ნაკლებ სავარაუდოა. რაც შეეხება ნებისმიერ სხვა კანდიდატს, ამიტომ ვიძახი, რომ ეს კანდიდატი არ უნდა იწვევდეს ხალხში არც ირონიას და არც გაღიზიანებას. არ ვეთანხმები იმ აზრს, რომ საქართველოში არ არის საკმარისი კადრები. ჩვენ გვყავს ძალიან კარგი სპეციალისტები ყველა სფეროში და გვყავს სოლიდური სახეები, რომლებსაც ექნებათ საზოგადოების ნდობა. აქ მე მაინც და მაინც მსახიობებს და კულტურის სხვა მოღვაწეებს არ ვგულისხმობ.

– თქვენ ახსენეთ, ვნახოთ ხელისუფლება რამდენად დაუშვებს შეცდომებსო. თუმცა ივანიშვილიც და უსუფაშვილიც დღეს საუბრობენ იმაზე, რომ პარლამენტში პოლიტიკოსების სიმცირეა.

– მე „ქართული ოცნების“ ფრაქციის არაერთ წარმომადგენელთან მაქვს ძალიან კარგი ურთიერთობა. მათ საუბარში ხშირად უთქვამთ, რომ პარლამენტში ეკონომისტების აშკარა დეფიციტია მაშინ, როცა იურისტები საკმარისად ჰყავთ. ახლა ხდება ნომინაცია სამ ვაკანსიაზე და ისევ იურისტები წარადგინეს დეპუტატობის კანდიდატად იმ დროს, როცა იურისტების პრობლემა პარლამენტში ისედაც არ არის. ისეთი განცდა მაქვს, რომ ვიდაცას ქართულ ოცნებაში ეკონომისტები უბრალოდ სძულს. ამჟამად პარლამენტში გამოცდილი ეკონომისტი დათო ონოფრიშვილია. პარლამენტის წევრი იყო ნოდარ ხადურიც, თუმცა პარლამენტის შეკრებიდან რამდენიმე დღეში ის აღმასრულებელ ხელისუფლებაში გადაიყვანეს.

– როგორც ექსპერტი, სად ხედავთ ახალი ხელისუფლების სისუსტეს? სოციალურ ქსელებში ერთ-ერთი არასამთავრობო ორგანიზაცია ივანიშვილს კირვალბის მოხსნას ურჩევს.

– აშკარაა, რომ საკმაოდ დიდია დესტრუქციული ძალები, ნაციონალების მიერ კონტროლირებადი ძალები შემორჩენილი სამთავრობო სტრუქტურებში. ის ხალხი, რომელიც ყველაფრს აკეთებდა და ბლოკავდა საქართველოს და ევროკავშირს შორის თავისუფალი ვაჭრობის რეჟიმის დამყარებას, ზუსტად იგივე

ხალხს დღეს ევალება ამ რეჟიმის დამყარების დაჩქარება. არ იმუშავენ ხალხი ამაზე კვალიფიციურად, რად უნდა ამას ლაპარაკი? ანუ “ბენდუკების” ქსელი საქართველოს მთავრობაში ისევ ძლიერია. ის ხალხი ვინც პროკურატურაში დანაშაულს ჩადიოდა, ისევ თანამდებობაზე რჩება.

– ანუ შუა რგოლის თანამდებობებზე დატოვებამ არ გაამართლა?

– ერთხელ ბ-ნ კახა კახიშვილს ჰკითხეს, სად ვიპოვით ახალი პროკურორებიო, მან კი მარტივად უპასუხა: ეს შედარებით მაღალი რგოლი, რომლებიც უშუალოდ მონაწილეობდა დანაშაულში, გაუშვით და ქვედა რგოლი დააწინაურეთო. ის ხალხი, ვინც ეკონომიკური ბლოკის სამინისტროებში ბენდუიზმის იდეოლოგიას ატარებდა, დღეს ქცვას არ შეიცვლის. რა მნიშვნელობა აქვს მინისტრი რომ სხვა მოვიდა. თან ეს ის ხალხი არ არის, რომლებიც პროფესიონალიზმით გამოირჩევიან. 5 თვის განმავლობაში, რომ ეს ასე იწველება, ეს ქვეყნისთვის სასიკეთო ნამდვილად არ არის.

– ბატონო ლადო, ბოლო დროს აქტიურად ისმის განცხადებები, რომ ივანიშვილი გარკვეულ იზოლაციაშია და რომ მასთან ყველა საკითხი არ მიდის და რომ ყველა პოლიტიკური ძალა კოალიციიდან ცდილობს თავისი კადრები შეაჩქოს. ხშირად ამას ბ-ნ გია ხუხაშვილსაც კი აბრალებენ.

– ასე ამბობდნენ სააკაშვილზეც. თუ ბიძინა ივანიშვილიც იგივე მდგომარეობაშია, ეს მისი პრობლემაა. თუმცა ბატონი ბიძინა ხშირად ხვდება ექსპერტებს, მაგრამ ვერ ვიტყვი, რომ ეს მაინც და მაინც პროფესიულად ფოკუსირებული შეხვედრებია. ივანიშვილი აჩვენებს უფრო მეტ გახსნობას. ჟურნალისტებთან შეხვედრა ავიღოთ – მათთან სამუსაიფოდ სამ საათს პოულობს. ჩვენთვის ეს მოულოდნელია, ამას შეჩვეული არ ვართ. ამიტომ თუ ივანიშვილი მაინც არის რაღაცეებიდან იზოლირებული, მოდით ამას ნურავის, ნურც ბ-ნ გიგა ხუხაშვილს დავაბრალებთ. ეს მხოლოდ ბატონი ბიძინას არჩევანია. ისე როგორც თუ სააკაშვილი იყო და რჩება რაღაცისგან იზოლირებული, ამას გიგა ბოკერიას, თუ ლევან რამიშვილს ნუ დავაბრალებთ.

– ამჩნევთ, რომ ექსპერტებთან საუბრის შემდეგ ივანიშვილი რეალურ ნაბიჯებში ითვალისწინებს ექსპერტების პოზიციას?

– მე ყველაფრით კმაყოფილი არ ვარ, თუმცა არ ვთვლი, რომ დღეს ჩემს ემოციებზე უნდა ვისაუბრო. მთლიანობაში დადებითად ვაფასებ ექსპერტებთან შეხვედრას. ივანიშვილი აჩვენებს, რომ ის გახსნილი პოლიტიკოსია.

– დაბოლოს, ბატონო ლადო, მართლაც შეჩერდა ქვეყანაში ეკონომიკური წინსვლა, როგორც ნაციონალები აცხადებენ?

– ამ წლის ორი თვის შედეგები გვიჩვენებს, რომ ამ მხრივ გარკვეული წინსვლა არის. მე ვერ ვილაპარაკებდი, რომ ეს უკვე ტენდენციაა. ტენდენცია რომ ვთქვა, სულ ცოტა ორი კვარტალი მაინც უნდა გავიდეს, მაგრამ პოზიტიური ნიშნები გამოჩნდა. ვნახოთ, როგორ განვითარდება სიტუაცია. თან არ დაგვაფიქვდეს, რომ დესტრუქციული ძალები ყველა სამინისტროშია შემორჩენილი...

შორენა კოწოწაშვილი